

GESPREKKEN MET KLEUTERS

SPREKEN ALS DIDACTISCH MIDDEL

In b.v. de kleuterschool kan het gesprek een didactisch middel zijn om kennis en inzicht van het kind uit te breiden. Op welke wijze kunnen kleuters worden begeleid, opdat zij actief betrokken deelnemers aan deze gesprekken worden? Daartoe dienen we ons te realiseren hoe en wanneer kleuters spreken.

HOE KLEUTERS SPREKEN

functioneel, d.w.z. plezier hebbend in de realisering van de mogelijkheid tot spreken. Deze vorm van spreken komt vooral voor in situaties waarin het kind belevend en handelend betrokken is. Monologen.
— *imitatief*, d.w.z. de spraak en de persoon imiterend van mensen en kinderen uit de buurt die als identificatie-object functioneren. Deze vorm van spreken komt voor in situaties waarin het kind wordt uitgelokt tot identificatie. Het kind is hierin vooral sociaal betrokken. Pseudo-dialogen.

— *constructief*, gebruik makend van de taal als middel om gevoelens en gedachten onder woorden te brengen en aan anderen mede te delen en als middel om zich te oriënteren in de wereld. Deze vorm van spreken komt vooral voor in situaties waarin het kind regelend betrokken is en in situaties waarin de verbale ordening op de voorgrond staat. Sociaal-taalgebruik.

WANNEER KLEUTERS SPREKEN

— wanneer de totaliteit van belevend spreken en handelend omgaan met de diverse materialen door de leidster als positief wordt gewaardeerd. Dit kan vooral het functioneel spreken bevorderen.

— wanneer in het geheel van klasseactiviteiten plaats en tijd is voor het imitatiespel in zijn diverse vormen en wanneer voldoende ervaringen worden opgedaan om de identificatieprocessen te bevorderen.

— wanneer leidster en groep luisterbereid zijn.

— wanneer het gespreksonderwerp een beroep doet op de beleevingsinhoud van het kind en op gezamenlijke ervaringen van de groep.

- wanneer het onderwerp op concrete wijze wordt aangeboden.
- wanneer het gesprek een integrerend deel uitmaakt van het totale werkprogramma, waarin ook voldoende situaties zijn opgenomen waarin het kind de taal kan hanteren als regelend en ordenend instrument. Dit bevordert vooral het constructief taalgebruik.

LEERGESPREK

Kleuters spreken ook bij een leergesprek. Hierin functioneren vooral die kleuters die tot constructief taalgebruik in staat zijn. Het uitgangspunt van het gesprek vormt steeds een eerder besproken en bekend thema. Van daaruit worden nieuwe gebieden van kennis aangeboden. Hierdoor blijft het kind direct betrokken bij wat wordt besproken en blijft de natuurlijke, spontane spreek- en luisterbereidheid van de kleuter bewaard.

In het overige deel van het werkprogramma wordt het thema op niet-verbale wijze aangeboden, waardoor voor het kind een grotere greep op het gebodene mogelijk wordt.

Aanbevolen literatuur:

K. C. Lambert-Anema, *Gesprekken met kleuters*. Thieme, Zutphen
Francien Hageman